

κλήτω καὶ τοῖς ἐν Ρώμῃ καταλειφθεῖσι στρατιώ-
ταις, χαρῆς ἡμεῖς ὁμολογήσας τῆς φυλαχθείσης
πίσεως, εἰς τὴν βασιλείου αὐτῶν ἀνεχώρησε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Χρῆς μὲν ἐν τινος ὀλίγων ἐτῶν, τιμῶν πᾶσαν
ἀπένεμε τοῖς παρῶσι φίλοις, πάντα τε ἐπράτ-
του ἐκείνοις συμβέλοις χάριτος. ἐπεὶ δὲ τὴν
πρόνοιαν ἐνεχείρισε τῆς ἀρχῆς ἑαυτῷ, ἐπισή-
σας τοῖς στρατοπέδοις Περσύνιον, ἀνδρα τὸ μὲν
γένος Ἰταλιώτην, στρατιωτικὸν δ' εἶναι δοκῶντα,
διὸ καὶ μάλιστα αὐτὸν ἐπαρχὸν ἐποίησε τῆς στρα-
τοπέδων, τῆ δὲ μερακίᾳ ἀποχρώμενος ἡλικία
ἐκείνος, εἶασεν αὐτὸν ἔμφασις χολάζοντα καὶ
κραιπάλαις τῆς τε φροντίδος καὶ τῆς βασιλείων
καμάτων, ἀπήγαγεν αὐτὸν, καὶ πᾶσαν τὴν διοί-
κησιν τῆς ἀρχῆς αὐτῶς ἀνεδέξατο, πλούτου τε
ἀκρατῆτος ἐπαθυμία, καὶ τῆς μὲν προσκτω-
μῶν αἰεὶ καταφρονήσει, τῆς δ' ἐπὶ παρόντων,
ἐπλήσθη ἀντιποιήσει. τούτῃ παρῶσι φίλος
πρῶτος δεβάλλειν ἤρξατο καὶ ὅσοι πλῆσιοί τε
ἦσαν καὶ ὄνθεις, τῶν εἰς ὑποψίαν ἄγων,
τὸ μεράκιον ἐφόβει, ὡς αὖ αὐτῶς δεχθῆσάμε-
τος, ἀφορμῶν αὐτῶν ὀδύνη, καὶ ὄξυσίαν, ἀρ-
πάξεν τὰ ἐκείνων κτήματα. μένει μὲν ἐν
βίῳ, ἐπέειχε τὸν νεανίσκον ἢ τε τῷ παρῶσι
μνή-

μνήμη, καὶ ἡ πρὸς τὰς φίλας αἰδώς· ἀλλὰ ᾧ ἡ
 σφοδρῆτος πονηρᾶς καὶ βασκαῆς τύχης ἀνα-
 βεβασπῆς αὐτῆς τὴν ἔτι σφόδρα καὶ κόσμιον
 σωέβητε τοῖστο. Λεκίλλα δὲ τῆς Κορμάδος
 σφοδρῆτος πρῶτων ἀδελφῆ· αὐτῆς κροτέρου. Λεκ-
 κίλλῃ Βήρω αὐτοκράτορι σωώκει· ὃν κοινῶς τῆς
 βασιλείας Μάρκος ποιησάμενος, ἐκδῆς τε αὐ-
 τῆς τὴν θυγατέρα· δεσμὸν ἀνοίας ὀχυράτατον
 τὴν πρὸς αὐτὸν ἐπιγαμίαν ἐποιήσατο· ἀλλ' ἐ-
 πεί σωέβη τὸν Λεκίον τελευτῆσαι, μόνων
 τῆς Λεκίλλῃ τῆς βασιλείας συμβόλων, Πομπ-
 πύου δὲ πατὴρ αὐτῆς ἐξέδοτο, ἔδου ἦτον
 μόντοι καὶ ὁ Κόμμοδος ἐφύλαττε τὰς τιμὰς τῆς
 ἀδελφῆ· καὶ ᾧ ἐπὶ τῆς βασιλείας θρόνε καθεῖτο ὃν
 ταῖς θεαῖσι, καὶ τὸ πῦρ ποροεπόμπεον αὐτῆς·
 ἐπεὶ δὲ ὁ Κόμμοδος γυναῖκα ἠγάγετο Κε-
 κίπιναν ὄνομα, ἀνάγκη τε ἐγύετο τὴν ποροεδείαν
 ἀπομέμεθαι τῆς βασιλεύοντος γυναικί, δυσ-
 φόρως τῆτο φέρουσα ἡ Λεκίλλα, καὶ τὴν ἐκεί-
 νης τιμὴν ἑαυτῆς ὑβριν νομίζουσα, τὸν μὲν
 ἑαυτῆς ἀνδρα Πομπηϊανὸν εἶδυα ἀγαπῶντα τὸν
 Κόμμοδον, ἔδου αὐτῆς τῆς ἐπιθέσεως τῆς ἀρ-
 χῆς ἀνακοινῆται. Κοδράτου δὲ νεανίσκου ὄγε-
 νῆς τινὸς καὶ πλεσίε, ἐφ' ἧ καὶ λαοφανέση συ-
 νασία διεβάλλετο, πείραν τῆς γνώμης λαμβά-
 νουσα, ᾧ τε τῆς συνεδείας χαλεπῶς ἀπα-
 δύρετο, καὶ κατ' ὀλίγον ἀπέπεισε τὸν νεανίσκον,
 ὀλέθρια βελάσασθαι ἑαυτῶς τε, καὶ πάση τῆς συ-
 κλήτῃ· συνομότης ᾧ ἐκείνος τῆς βελῆς λα-

βών τινας τῶ ὀξεχόντων, ἀναπείθει νεανίσκον τι-
νά, καὶ αὐτὸν ὄντα τῆς βασιλῆς, Κυντιανὸν ὀνο-
μα, παροπεσῆ δὲ καὶ θρασυῶ, λαβόντα ἐγχει-
εῖδιον ὑπὸ κόλπε, καιρὸν φυλάξαντα καὶ τόπον
ἐπιπέθειον, ἐπιπεσεῖν τε πρὸ Κομμόδῳ, καὶ φο-
νεῦσαι, τὰ λοιπὰ φήσας αὐτὸς κατορθώσασθαι,
χρημάτων ἐπιδόσει. ὁ δ' ὑποσάς ἐν τῇ τῆ ἀμ-
φιθεάτρῃ εἰσοδῶ (ζοφώδης δὲ αὕτη, καὶ λήσε-
θαι ἤλπισε) γυμνώσας τὸ ξιφίδιον, ἐπελθών
τε αἰφνιδίως πρὸ Κομμόδῳ, καὶ μεγάλη φωνῇ
προειπὼν, ὑπὸ τῆς συγκλήτε αὐτῷ ἐπιπέμψαι,
ἔψαι μὴ φθάσας, ἀλλ' ἐν ᾧ ᾤθεῖ τὴν τῆ
ρημάτων προφορὰν ἠχολεῖτο, καὶ πῖν δειξὶν τῆ
ξίφης, συλληφθεὶς ὑπὸ τῆς σωματοφυλάκων τῆ
βασιλέως, δίκην ἀνοίας ὑπέχεν. ὃς προεῖπε
τὸ βεβηλόμενον μάλλον, ἢ ἔδρασε, παρέχε-
τε αὐτῷ μὲν προγνωσθέντι ἀλῶναι, ἐκείνῳ δὲ
προμαθόντι φυλάξασθαι. αὕτη μὲν δὴ πρώτη
καὶ μεγίστη αἰτία πρὸς μερακίῳ μίσους ἐγένετο,
πρὸς τὴν σύγκλητον βασιλῶν, ἔψασέ τε αὐτῶ τὴν
ψυχὴν τὰ λεχθέντα, καὶ κοινὰς ἐχθρὰς πάντας
ἠγείτο, μεμνημένος αἰεὶ τῆς τοῦ ἐπιδραμόντος
φωνῆς. ὑπῆρξε δὲ καὶ πρὸς Περσινίῳ παράφασίς
τε, καὶ ὑπόθεσις αὐτάρκης. ἐκκόπτειν γὰρ αἰεὶ,
καὶ κωλύειν αὐτῶ συμβεβηλότες τῶν ὑπερέχοντα.
ἔων ἀρπάζων τὰς ἐσίας, ῥᾶσα πλεσιώτατος ἐ-
γένετο τῶ κατ' αὐτῶ ἀνθρώπων. γενομένης δ'
ὀξετάσεως διὰ τῆ Περσινίῃ ἀκραιβεσέρας, τὴν τε
ἀδελφὴν ὁ Κόμμωδος διεχρήσατο, καὶ πάντας
ἀφε-

ἄφειδώς, τὲς τε ὄντας ἐν τῇ συωμοσίᾳ, καὶ τὰς
ἐφ' οἷσιν δὴ ποτε διαβληθούσας ὑποψίαις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΩΘΟΝ.

Ὁ δὲ Περσένιος ἄποσκλασάμενος πάντας, ἔς
καὶ ὁ Κόμμοδος ἠδεῖτο, καὶ ὅσοι παρῶσαν αὐτῷ
εὐνοίαν ἐπεδείκνυτο, τῆς τε ἐκείνης σωτηρίας
προμήθειαν εἶχον, ποιησάμενός τε αὐτὸν ἐπὶ
ἐξουσίαν, ἐπεβέβηκε τῇ ἀρχῇ, καὶ τοῖς τε υἱοῖς
ἑαυτοῦ, νεανίαις ἔσιν, ἐγκρατεῖσαι πείθει τὸν Κόμ-
μοδον πρόνοίαν τῆς Ἰλλυρικῶν στρατεύματων. αὐ-
τός τε πλεῖστα χήματα ἠθροίζεν, εἰς τὸ ἐπιδό-
σσει λαμπρῶς ἀποσηῆσαι τὸ στρατιωτικόν. οἱ δὲ
παῖδες αὐτοῦ λαοθαύοντες, συνεκρότην δυνά-
μιν, ὡς αὖ τῷ Περσένιᾳ κατεργασαμένους τὸν Κόμ-
μοδον ἐπιθεῖντο τῇ ἀρχῇ. ἐγνώθη δ' ἡ ἐπιβε-
λὴ ἀδρόξω ἔσπῳ. ἱερὸν ἀγῶνα τελῶσι Ρῶ-
μαῖοι Διὶ καπετωλίῳ, θεάματά τε καὶ ἰχύος πάν-
τα ἀθροίζεται, ὡς εἰς βασιλίδαν πόλιν πανηγυ-
ρίζουσαν. θεατῆς δὲ καὶ ἀθλοθέτης συὸς τοῖς
λοιποῖς ἱερεῦσιν, ἔς ἐκ περιόδων χρόνος ἡ τά-
ξις καλεῖ, ὁ Βασιλεύς γίγνεται. κατελθόντος
δὲ τῷ Κομμόδῳ ἐπὶ τὴν ἀκρόασιν τῆς ἐνδόξων
ἀγωνιστῶν, καὶ αὐτῷ μὲν προκαθίσαντος ἐν τῇ
Βασιλείῳ ἔδρῳ· πληρωθέντος δὲ τῷ θεάτρῳ,
μὴ πάσης δυσκομίας τῆς τε ἐν ἀξιώσειν ἔχον-

ρέτοις ἔδραις, καὶ ὡς ἐκάστοις διετέτακτο ἰδρυμέ-
 νων, πρὶν τε λέγεσθαι ἢ πράττεσθαι ἐπὶ τῆς σκλιῆς,
 ἀνὴρ Φιλοσόφος φέρων χῆμα (βάκτρον γὰρ ἡ αὐτῷ
 μὲν χεῖρας ἠμιγύμων τε αὐτῷ ἐκέρμηις πήρα·)
 εἰσδραμῶν, καὶ εἰς ἐν μέσῃ τῆς σκλιῆς, τῷ τε
 τῆς χειρὸς κτύματι τὸν δῆμον κατασιγάσας, ἔ-
 πανηγυρίζει σοι καιρὸς, ἔφη, Κόμμοδε νυῖ,
 εἰδὲ θεαῖς καὶ ἑορταῖς χολάζειν. ἐπίκειται γάρ
 σε τοῖς αὐχέσι τὸ τῆς Περσνίης ξίφος· καὶ εἰ
 μὴ φυλάξῃ κίνδυνον ἐκ ἐπαιωρέμων, ἀλλ' ἡδὴ
 παρόντα, λήσεις ὑπολέμενος. αὐτὸς τε γὰρ ἐν-
 ταῦθα δυνάμιν ἐπὶ σοὶ καὶ χῆματα ἀθροίζει,
 οἷτε παῖδες αὐτῷ τὴν Ἰλλυρικῶν στρατιᾶν ἀνα-
 πείθεσιν, εἰδὲ μὴ φθάσεις, ἄφαθέρη. Ταῦ-
 τα εἰπόντος αὐτῆς, εἴτε ὑπότινος δαιμονίᾳ τύ-
 χης ἐπειχθεύτος, εἴτε καὶ τολμήσαντος, ἵνα δό-
 ξων ἄρηται, πρότερον ἀγνώστος καὶ ἀσημος ὢν,
 εἴτε καὶ ἐλπίσαντος ἀμοιβῆς μεγαλοδώρα πᾶσι τῆς
 βασιλέως δόξασθαι, ἀφασία τὸν Κόμμοδον κατα-
 λαμβάνει· καὶ πάντες ὑπώπτουσι μὲν τὰ λεχθεύ-
 τα, πιστεύειν δὲ ἔπροσεποιῶντο. κελδέει δὲ αὐτὸν
 συλληφθεύσαι ὁ Περσνίος, αἶα δὲ μεμνηότα, καὶ
 ψυδῆ λέγοντα, πνεῖ πᾶσαδοθλεύαι. ὁ μὲν δὲ ἀ-
 καίρε παρρησίας τοιαύτην ὑπέχε δίκην. οἱ μὲν
 τοι περὶ τὸν Κόμμοδον, ὅσοι τε δύσειν προσε-
 ποιούωτο, καὶ πάλαι μὲν ἀπεχθεύς πρὸς τὸν Πε-
 ρσνίον ἄκαίμενοι (βαρὺς γὰρ καὶ ἀφόρητος ἡ
 ὑπεροψία καὶ ὑβρεῖς) τότε καιρὸν εὐκαιρον ἔχοντες,
 ἄβασταλιν ἐπειρῶντο. ἐχθρῶν τε ἅμα τὸν Κόμμο-
 δοῦ

δὸν τὴν ὀπιβελίω ἐκφυγεῖν, καὶ τὸν Περσύνιον
 σὺν τοῖς παισὶ διολέσθαι κακῶς. ἦλθον γὰρ
 μετ' αὐτὸν πολὺ στρατιῶτάτινες, λαθόντες τὸν τῶ
 Περσινίε παιδα, καὶ νομίσματα ἐκόμισαν ἐκτε-
 τυπωμῆα τὴν ἐκείνης εἰκόνα· λαθόντες δὲ καί-
 τοι ἐπάρχον ὄντα τὸν Περσύνιον, καὶ δείξαντες τῷ
 Κομμόδῳ τὰ νομίσματα, διδάξαντες τε τῆς ὀπιβε-
 λῆς τὰ λαυθαύοντα, αὐτοὶ μὲν ἔτυχον μεγά-
 λων δωρεῶν, ἀγνοῶντος δὲ ταῦτα τῶ Περσινίε,
 μηδὲν τέ τι τοῖστον προσδεχομῆου, νύκτωρ ὁ
 Κομμόδος πέμψας, ἀποτέμνει τὴν κεφαλὴν, καὶ
 τὴν ταχίστω, ὅπως τὴν τῆς στρατομῆων γυναι-
 σιν φθάσωσιν, ἐκπέμπει τὰς πορδισομῆας ὀ-
 ξυτέρῳ δρόμῳ, ὀπισθῶν αἰτε δυσσομῆους τῷ
 παιδί τοῦ Περσινίου τὰ ὅτι τῆς Ρώμης ἀγ-
 νοῶντι, χράμματά τε φιλικὰ ποιήσας, καὶ μεί-
 ζουσι φησας καλεῖν ἐλπίσιν αὐτὸν, ἢ κείν κέ-
 λδῆι. Οὐδὲ, μήτε τῆς ὀπιδασκδῆς πῶ, καὶ τῆς
 βεβελδμῆων, μήτε τι τῆς καὶ τὸν πατέρα εἰ-
 δῶς, τῆς τε ἀγγέλων εἰπόντων ταῦτα καὶ τὸν πα-
 τέρα ὀντετάλθαι ρήμασι, μηδὲν δὲ ἐπεσαλκέ-
 ναι τοῖς βασιλείοις ἀρκέμῆον χράμμασι, πι-
 σδῶσας ὀ νεωνίας, ἀχάλλων μὲν καὶ δυσφορῶν,
 ὅτι δὴ ἀτελῆ κατέλιπε τὰ βεβελδμῆα, ὅμως
 δὲ θάρρῶν τῆ τῶ πατρὸς, ὡς ἔτι σωεσῶσιν
 δυνάμει, ποιεῖται τὴν ἔξοδον. Γενόμενον δὲ
 αὐτὸν καὶ τὴν Ἰταλίαν, οἷς τοῦτο ὀντετάλτο,
 διεχρήσαντο. Τοῖστον μὲν δὴ τέλος ἐκείνης κατέ-
 λαβεν. Οὐδὲ Κομμόδος δῶα τὰς ἐπάρχους κα-
 τασῆ-

τασῆσας ἀσφαλέστερον ᾧθήη, μὴ ἐνὶ πισύειν
 ποσάυτῳ ἔξασίαν. μεριθεῖσαν δὲ αὐτὴν, ἀ-
 θυνεστέρα ἐσεσθαι ἤλπισε, πρὸς τῷ βασι-
 λειον ἐπιθυμία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

Χρόνος δὲ ἐ πολλῆ δραγνομήνου, ἕτερα τίς
 ἐπιβουλή τοιαύτη κατὰ τὸ αὐτὸ σκευεύσθη.
 Μάτερος ἦ τις, στρατιώτης μὲν πρότερον, πολ-
 λά δὲ καὶ δεινὰ τολμήσας, τῷ τε τάξει λιπῶν,
 καὶ πείσας ἕτερος ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἔργων συναπο-
 δραῖν, χεῖρα πολλῶν κακῶν ἐν ὀλίγῳ ἀ-
 θροῖσας χρόνῳ, τὰ μὲν πρῶτα κάμναι τε καὶ
 ἀγροῖς ἐπιτρέχων ἐλήσδεν. Ἐπεὶ δὲ πολλῶν
 χημάτων ἐγκρατὴς ἐγένετο, μεῖζόν τι πλῆθος
 ἠθροῖσε κακῶν, μεγάλας τε δωρεῶν ὑποχέ-
 σεσι, καὶ τῆς ἀλισκομένων κοινωνία, ὡς μηκέτι λη-
 σῶν, ἀλλὰ καὶ πολεμίων ἔχειν ἀξίωμα. Πό-
 λεσι γὰρ ἤδη μεγίσταις ἐπετίθεντο, καὶ τὰ ἐν
 αὐταῖς δεσμοπέλα βία ῥηγνυῦτες, τὸς ἐφ' οἷσιν
 δὴ καθειρχθέντας αἰτίαις, δεσμῶν ἐλευθέρως ἀ-
 φικύτες, ἀδειῶν τε ὑπιχנםφοι, εὐεργεσίαις ἐς
 τὴν συμμαχίαν προήγοντο, πᾶσάν τε κατατρέ-
 χοντες τὴν Κελτικὴν καὶ Ἰβήρων χώραν, πόλεσι
 τε ταῖς μεγίσταις ἐπιόντες, καὶ μέρη μὲν ἐπιπι-
 ποραῖτες, τὰ δὲ λοιπὰ ἀρπαγῆς ποιέμενοι, ἀε-
 χῶν

χάρων. ὡς δὲ ταῦτα ἐδηλώθη τῷ Κομμώδῳ,
 μὴ πάσης ὀργῆς τε καὶ ἀπειλῆς ἐπισέλλει τοῖς
 τῷ ἔθνῳ ἡγεμενοῖς ῥαθυμίαν ἐγκαλῶν, καὶ
 κελύει στρατὸν ἐπ' αὐτῆς ἀθροισθῆναι. μαθόν-
 τες δὲ ἐκεῖνοι δυνάμιν ἀγειρομένην ἐπ' αὐτῆς τῷ
 μὲν χερσὶν, ἀ' ἐπόρθεν, ἀπέστησαν. λαθόντες
 δὲ ἅτ' ἔραχίας καὶ ἀβάτε ὁδοιπορίας, κατ' ὀλί-
 γης εἰς τὴν Ἰταλίαν παρεδύοντο, καὶ πρὸ βασι-
 λείας ἦδη, καὶ μείζονων πραγμάτων, ὁ Μάτερ-
 νος ἐβελούετο. ἐπεὶ γὰρ αὐτῷ τὰ προπεπραγ-
 μένα πάσης ἐλπίδος μείζον ἢ προχωρήσαντα,
 ᾧ δὲ δεινὸν μέγα τί δράσας κατορθῶσαι, ἢ
 ἐπεὶ πρὸ ἀπαξ ἐν κινδύῳ καθεισθήκει, μὴ ἀ-
 σήμως, μὴδ' ἀδόξως τελευτήσαι. Ἐπεὶ δὲ αὐ-
 τῷ μὴ τοσαύτην ὑπάρχειν δυνάμιν ἠγείτο, ὡς
 εἰς ἀντιτάσεως ἰσορρήπια, καὶ φανερᾶς ἐφόδου σι-
 ζῆσαι πρὸς τὸν Κομμώδον (τότε γὰρ πλῆθος
 τῶν Ῥωμαίων δῆμα ἐλογίζετο εὖνοον ἔτι τῷ Κομ-
 μώδῳ ὑπάρχον, τῷ τε περὶ αὐτὸν τῷ δορυφόρων
 εὖνοϊαν) τέχνη καὶ σοφία ἠλπίσε περιέσεσθαι,
 καὶ μηχανάται τοιούδε τι. Ἦρος ἀρχῇ ἐκάσθε
 ἔτις ὤρισμένης ἡμέρας, μηδὲ θεῶν πομπῶν
 τελευσι. Ῥωμαῖοι, καὶ πάντα ὅσα παρ' ἐκάστοις
 πλῆτε σύμβολα, κειμήλιά τε βασιλέων, ὕλης
 τε ἢ τέχνης θαύματα τῆς θεῆς προπομπῶν. ἀνε-
 τὸς τε πᾶσι δέδοται εἰς πᾶσι παντοδαπῆς παι-
 διας· ἐκάστος τε, ὃ βέλεται, χῆμα ὑποκρίνε-
 ται· οὐδ' ἔστιν ἔτι μέγα ἢ εἰς αἴρετον ἀξίωμα,
 ἢ μὴ παντὶ τῷ βελομένῳ ἀμφιεσθῆναι ὑπάρ-
 χει,

χει, παῖξάι τε καὶ κρύψαι τὴν ἀλήθειαν, ὡς μὴ ραδίως διαγνώσκει τὸν τε ὄντα, καὶ τὸν μιμνήσκον. Ἐδοξε δὴ τῷ Μάτερνῳ καιρὸς ἐπιτήδειος εἶναι, εἰς τὸ τὴν ἐπιβεβλυῖ λαθεῖν. Ἡ ἄλπισε ὅτι αὐτός τε ἀναλαβὼν τὸ τῆς δορυφόρου χῆμα, καὶ τὰς σὺ αὐτῷ ὀπλίσας ὁμοίως, ἀναμίξας τε τῷ πλήθει τῆς αἰχμοφόρων, καὶ τῆς πομπῆς νομιθεῖς μέρος, μηδενός τε προφυλαττομῆς, αἰφνιδίως ἐπιπεσὼν, τὸν Κόμμοδον διαχρήσασθαι. Ἀλλὰ προδοσίας γενομένης, καὶ τινῶν τῆς σὺ αὐτῷ προκατελθόντων εἰς τὴν πόλιν, καὶ τὴν ἐπιβεβλυῖ κατειπόντων (φθόνος ὅτι αὐτὸς εἰς τὸτο παρώξυσον, εἰ δὴ ἔμελλον ἀντιλήσῃ δεσποτύῳ ἔξειν, καὶ βασιλέα) πρὶν ἐλθεῖν τὴν ἑορτήν, αὐτός τε ὁ Μάτερνος συλληφθεῖς τὴν κεφαλὴν ἀπετμήθη, καὶ οἱ σωματόται ἀξίας ὑπέχον δίκας. Ὁ δὲ Κόμμοδος θύσας τε τῇ Θεῷ, καὶ χαριστήρια ὁμολογήσας, τὴν ἑορτὴν ἐπετέλει, παρέπεμπέτε τὴν Θεὸν χαίρων, καὶ σωτήρια τῷ βασιλέως ὁ δῆμος μετὰ τῆς ἑορτῆς ἐπαιηγύειζε.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ι.

Θρησκύεσι γὰρ μάλιστὰ τὴν Θεὸν τὴν δὲ Ῥωμαῖοι, ὅς αἰτίας τοιαύτης, ὡς ἰσχύει παρσιλήφαμεν, ἧς ἐπιμνησθῆναι ἔδοξε διὰ τὴν παρ

παρ' Ἑλλήνων τισὶν ἀγνωσίαν. Αὐτὸ μὲν τὸ
 ἄγαλμα διοπετές, ὡς λέγουσιν. Οὔτε δὲ τὴν
 ἕλκω, ἔτε τεχνητῆς, ὅστις ἐποίησεν ἐγνωσμέ-
 ρον, ἔδὲ ψαυσὸν χειρὸς ἀνθρώπινης. Τῆτο δὲ
 πάλαι μὲν ἐξ Οὐρανῶ κατενεχθῆναι λόγος εἰς
 τινὰ τῆς Φρυγίας χώρον· Πεσινῆς δὲ ὄνομα αὐτῆς.
 τὴν δὲ προσήγοιαν λαβεῖν τὸν τόπον, ἐκ τῶ πε-
 σόντος ἀγάλματος ἐξ Οὐρανῶ, καὶ πρῶτον ἐκεῖσε
 ἐφθῆναι. Ὡς δὲ παρ' ἑτέροις εὐρομέλι, Ἰλῶ τῆς
 Φρυγί, καὶ Ταντάλω τῆς Λυδῶ, πόλεμον ἐκεῖ
 γενέσθαι λέγουσιν, οἱ μὲν πρὸ ὄραν, οἱ δὲ
 πρὸ τῆς Γανυμήδους ἀρπαγῆς. Ἰσορρόπος δὲ ἐπὶ
 πολὺ τῆς μάχης γυνομένης, ἐκατέρωθεν πεσεῖν
 ἴκανός, καὶ τὴν συμφορὰν ὄνομα δεῖναι τῆς χω-
 ρείας, εἴθ' αὖ καὶ τὸν Γανυμήδιω ἀρπαδύτα,
 ἀφανῆ γενέσθαι λόγος, ἀδελκόντων αὐτὸν τοῦ
 ἀδελφῶ καὶ τῶ ἔρασῶ. Ἀφανῆς δὲ γυνομένης τῆς
 σώματος, ἐκθραδύσαι τὸ πάθος τῶ μερικίαι
 εἰς μῦθον, καὶ τὴν Διὸς ἀρπαγίω. Ἐν δὲ τῆς
 ποσειρημένης Πεσινῆντι, πάλαι μὲν Φρύγες ὠρ-
 γίαζον ἐπὶ τῆς ποταμῶ Γάλλω πρὸ ἀρρέοντι,
 ἀφ' ἧ τῆς ἐπωνυμίαν φέρουσιν οἱ τῆ Θεῶ τυ-
 μίαι ἱερωμένοι. Ἐπεὶ δὲ Ρωμαίων ἤξετο τὰ
 πράγματα, φασὶν αὐτοῖς χηδύσαι, μνεῖν τε
 τὴν ἀρχίω, καὶ εἰς μέγα προχωρήσειν, εἰ τὴν
 Πεσινῆντιαν Θεὸν μεταγάγειν ὡς αὐτές. Πέμ-
 ψαντες δὲ πρὸς αὐτὴν εἰς Φρύγας, τὸ ἄγαλμα ἦ-
 τεν. Ἐτυχὸν δὲ ραδίως συγγύειαν προβαλ-
 λόμενοι, καὶ τὴν ἀπ' Αἰκείας γένουτος εἰς αὐ-

τὰς λαδοχλίῳ καταλέγοντες. Κομιθεὶν δὲ ὅτι
 νεὼς τὸ ἄγαλμα, καὶ γρόμνον ἐν ταῖς τοῦ
 Θύμβειδος ἐκβολαῖς (ταύταις δὲ ἀντὶ λιμέ-
 νων ἐχῶντο Ῥωμαῖοι) ἔσησε θεία δυνάμει
 τὸ σκάφος. Ἐπιπολὺ δὲ παυδημεί τῷ Ῥω-
 μαίων τὴν ναυῶ ἐφελκόντων, ἀντεχέσης τῆς
 ἰλύος, ἔπρότερον ἢ ναῦς ἀνέδραμε, πρὶν ἢ
 τὴν ἰέρειαν ἐνεχθῆναι τῆς Θεοῦ, ἥτις τῆς ἐ-
 σίας ἦν. Ταύτῃ ἔδει παρθενόεσθαι, αἰτίαν
 δὲ λαφθορίας εἶχεν. ὡς μέλισσα δὲ κειθήσε-
 θαι, ἵκετόν τὸν δῆμον ὅπως εἶναι τῇ Πεσι-
 νυντία Θεῶ τὴν κείσιν. καὶ λυσαμένη τὴν
 ζώνην, ἐπαφῆκε τῇ πρῶτῃ τῆς νεὼς, προσδύ-
 ξαμένη, εἰ παρθένος εἴη καὶ ἀγνή, παιδιῶν
 τὸ σκάφος. Ῥαδίως δὲ τῆς ζώνης ἐξηρτιμένης,
 ἢ ναῦς ἠκολούθησεν. ὁμοῦ δὲ τὸ ἐνέργες τῆς
 Θεῶ, καὶ τὸ σεμνὸν τῆς παρθένου, Ῥωμαῖοι
 ἐθαύμασαν. Τοσαῦτα μὲν δὴ τῆς Πεσινουν-
 τίας Θεῶ φιλοτιμότερον ἰσορεύω, ἐκ ἄλλων
 ἔξοιται γνῶσιν τοῖς τὰ Ῥωμαίων ἐκ ἀκείβου-
 σιν. Ὁ δὲ Κόμμοδος ἐκφυγὼν τὴν Ματέρνου
 ὀπιβελῶν, πλείονί τε πρὸς αὐτὸν ἐχρήτο φρε-
 ρᾶ, καὶ σπανίως τοῖς δῆμοις ἐπέφαινετο, τὰ
 πλείστα ἐν προασείοις, καὶ τοῖς ὑποτέρω τῆς
 πόλεως βασιλικοῖς κτήμασι λατεῖβων, καὶ
 ἑαυτὸν δικαστηρίων ἀπείργων, καὶ βασιλικῶν
 πράξεων.

αἰτίας τοιαύτης. Κλέανδρός τις ἦν, τὸ μὲν γένος
 Φρύξ, τῆς δημοσίας εἰωθότων ὑπὸ κήρυκι πι-
 πρᾶσκεσθαι. Οἰκέτης δὲ βασιλικὸς γρόμιμος,
 συναυξηθεὶς τε τῷ Κομμόδῳ, εἰς τοσούτον ὑπὲρ
 αὐτῆς τιμῆς καὶ ἐξουσίας προήχθη, ὡς τὴν τε
 τῆς σώματος φρεσίν, καὶ τὴν τῆς θαλάμης ἐξου-
 σίαν, τὴν τε τῆς στρατῆς ἀρχὴν ἐγχειρίσθη-
 ναι. Ὑπὸ δὲ πλῆτε καὶ βυφῆς ἀνεπίεισθη καὶ
 πρὸς βασιλείας ἐπιθυμίαν. Αἰθροίζων δὲ χη-
 ματα, καὶ σίτε πλείστον συωνέμοιος, καὶ ἀ-
 ποκλείων, ἠλπιζε προσάξασθαι τὸν τε δῆμον καὶ
 τὸ στρατόπεδον, εἰ πρῶτον ἐν σαύει τῆς ἐπι-
 τηδείων κατασῆσας, ἐπιδόσει λαμπραῖς ἀλόν-
 τας, πόθω τε χριώδης προσαγάγοιτο. Μέγισ-
 τον δὲ γυμνάσιον κατασκολεύσας, λαβρὸν δημό-
 σιον ἀνῆκεν αὐτοῖς. ὁ μὲν ἔτι τὸν δῆμον ἐδε-
 λέαζεν. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι, ἀπεχθῶς ἔχοντες
 πρὸς αὐτὸν, καὶ τῆς δεινῶν τὰς αἰτίας εἰς ἐκείνον
 ἀναφέροντες, μισῶντες αὐτῆς τὸ ἀκόρεστον τῆς τε
 πλῆτε ἐπιθυμίας, τὰ μὲν πρῶτα ἐν θεῶσιν
 συωισάμενοι, καὶ πλήθη, κακῶς ἠγόρευον. Καὶ τὸ
 τελευταῖον, δειγνόντος ἐν προασειῶ τῆς Κομμόδε,
 ἐπελθόντες πανδημεὶ ἐβάων, καὶ τὸν Κλέανδρον εἰς
 θάνατον ἤτεν. Ταραχῆς δ' ἔσης πᾶσι τὸ προά-
 σειον, τῆς τε Κομμόδε ἐν τοῖς ἀνακεχωρηκόσι τόποις
 ἠδοναῖς χολάζοντος, ἀγνοῦντός τε τὰ θρυλλέμενα
 (ἐπεὶ περὶ ὁ Κλέανδρος ἀγγέλλεσθαι τῆς παρατο-
 μείων ἐκώλυσεν αὐτῷ) αἰφνιδίως, ἐπιδόκωντος τῆς
 δήμῳ, ἐπιδείκνεται ὠπλισμένοι, κελύσωντος τῆς
 Κλεάν-

Κλεαύδρου. Πάντες δὲ οἱ βασιλῆες ἵππεῖς, τὰς
 τε ὄντυγαύοντας ἔβαλλον, καὶ ἐτίξωσκον. Οἱ
 δὲ δῆμος οὐδὲ ἀντιστῆναι οἷός τε ἦν, ἀνοπλοὶ
 πρὸς ὀπλισμένους, καὶ περὶ οἱ πρὸς ἵππεῖς. Τροπῆς
 δὲ φρονησῆς ἐφόδον εἰς τὴν πόλιν. Ἐφθείρη
 το δὲ οὐδῆμος ἕμνον βαλλόμενος, ὑπὸ τῆς στρα-
 τισίας, ἔδεν πατόμενος ὑπὸ τῆς ἵππων, ἀλλὰ
 καὶ ὑπὸ τῆς πλήθους ὠθέμενος, καὶ ὑπὸ τῆς ἵππέων,
 ἐπάλληλοι πίπτοντες, πολλοὶ ἀπώλοντο. μέχρι
 μὲν ἐν τῆς τῆς Ρώμης πυλῶν, ἀκωλύτως οἱ
 ἵππεῖς διώκοντες τὰς ἐμπίπτοντας, ἀφειδῶς ἀνή-
 ρην. Ἐπεὶ δὲ οἱ ἐν τῆ πόλει μέναντες, αἰθό-
 μοι τὸ κατειληθὸς πάθος, ἀποκλείσαντες τὰς
 τῆς οἰκίας εἰσόδους, εἰς τε τὰ δομάτια ἀναβάν-
 τας, λίθους καὶ κεράμοις ἔβαλλον τὰς ἵππεῖς.
 Οἱ δὲ ἔπαγον, ἅπερ δεδράκεσαν, ἔδενός μὲν
 αὐτοῖς συσάδην μαχομένους, τῆ δὲ πλήθους ὅς
 ἀσφαλῆς ἤδη βάλλοντος αὐτὰς. τίξωσκόμοι
 τίνων, καὶ μὴ φέροντες, ἐς φυγὴν ἐξάπησαν.
 Πολλοὶ δὲ αὐτῆς διεφθείροντο ὑπὸ τε τῆς
 λίθων συνεχῆς βολῆς. οἱ δὲ ἵπποι κυλινδόμε-
 νοις τοῖς λίθοις ἐπιβαίνοντες, ὠλίθαινον, καὶ τὰς
 ἐπιβάτας ἀπώθεντο. Πολλῶν δὲ ἐκατέρωθεν
 πίπτοντων, ἐπεβοήθουν τῷ δήμῳ καὶ οἱ τῆς πό-
 λεως περὶ στρατιῶται, μίσει τῆς ἵππέων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ.

Οντος δὲ πολέμου ἐμφυλίου, ἄλλος μὲν εἶς ἀγγεῖλαι τὰ πρατόμια τῷ Κομμώδῳ ἐβέλετο, δέει τῆς Κλεαύδρας ἑξουσίας. Ἡ δὲ πρεσβυτάτη τῷ Κομμώδῳ ἀδελφῶν (Φαδίλλα ἢ ὄνομα αὐτῇ) εἰσδραμῆσα πρὸς τὸν βασιλέα (ῥαδία δὲ ἢ εἰσοδος αὐτῇ, ἢ ἀκώλυτος, ἢτε ἀδελφῇ) λυσαμένη τὰς εἴχας, ῥίψασά τε εἰς τὴν γλῶσσάυτῳ, εἶδεν ἄλλ' ἢ πένθεος χῆμα δείξασα, σὺ μὲν, ἔφη, ὦ βασιλεῦ, μύρων ἐπὶ ἡσυχίᾳ, τῷ πρατομίων ἀγνοία, ἐχάτω καθεστῆκας κινδυνῶ· ἡμεῖς δὲ τὸ σὸν γένος, ὅσον εἶδῃπω ἀποκλέμεθα. Οἴχεται δέ σοι ὄ, τε δῆμος Ῥωμαίων, ἢ τὸ πλεῖστον τῶ στρατιωτικῷ. Ἀδὲ πρὸς μηδενὸς βαρβάρων πείσασθαι προσεδουκῶμεν, ταῦτα δρῶσιν ἡμᾶς οἱ οἰκέται. Καὶ εἰς μάλις ἀηργέτισσας, τέρας ἐχθρῶς ἔχεις. Κλεαύδρος ἐπὶ σέ τόν τε δῆμον, ἢ τὸ στρατιωτικὸν ὠπλίσεν. Ἐκ δὲ λαφόρος, καὶ ἐναντίας γνώμης, οἱ μὲν μισῶντες αὐτὸν (ὁ δῆμος), οἱ δὲ σέργοντες (πᾶν τὸ ἰππικὸν τάγμα) ἐν ὀπλοῖς εἰσὶ· καὶ φθείροντες ἀλλήλους, ἐμφυλίου αἵματος τῷ Ῥώμῳ ἐπλήρωσαν. Τὰ δ' ἑκατέρω τῶ πλήθεος δεινὰ ἡμᾶς προσλήφεται, εἰ μὴ τὴν ταχίστῳ πρὸς τὸν θάνατον ἐκδώσεις πο-

ὑπὲρ οὐκέτι, ὁλέθρα τοσούτοις μὴ αἴτιον
 ἦδη γεγονότα, ἡμῖν δὲ ἐσόμενον ὅσον εἰδέπω.
 Τοιαῦτά τινά εἰπῶσα, ῥηξάμην τε τὴν ἐδῆτα,
 καὶ τῷ παρόντι τινὲς θάρρησαντες τοῖς τῆς ἀ-
 δελφῆς τῆ βασιλέως λόγοις, τὸν Κόμμοδον ἐ-
 τάραξαν. Ἐκπλαγεῖς δὲ ἐκεῖνος, τὸν τε ὀπικεί-
 μνον κίνδυνον ἐπαέλλοντα, ἀλλ' ἢ παρόντα ἦδη
 φοβήθεις, μεταπέμπεται τὸν Κλέανδρον, εἰδὼν
 μύθοι εἰδότα τῷ ἀπηγγελμένῳ, οἰόμενον δὲ
 εἰθύνοντα δ' αὐτὸν συληφθῆναι κελύει. Καὶ
 τὴν κεφαλὴν ἀποτεμῶν, δόρατί τε ὀπιμήκει ἐγ-
 καταιπήξας, ἐκπέμπει τερπνὸν καὶ ποθεινὸν τῷ
 δήμῳ θάρμα. Ἔσθ' ἢ εἶπω τὸ δεινὸν, καὶ ἐκά-
 τεροι πολέμακες ἐπαύσαντο. οἱ μὴ στρατιῶται
 ἀνηρμάνον ἰδόντες, ὑπὲρ εἰ ἐμάχοντο, δέει τῆς
 τῆ βασιλέως ὀργῆς. (Συμῖεσαν γὰρ ὕψηλατῆ-
 ραι, καὶ τὰ δραστήα ἄλλα γνώμῳ αὐτῆ τε-
 τολμησῆναι) ἃ δὲ δῆμος κέκορετο, τιμωρίαν
 ἄλλα τῆ δεινὰ δράσαντος εἰληφώς. προσανείλον
 δὲ καὶ τὰς παῖδας τῆ Κλεάνδρου (δύο δὲ ἦσαν
 ἀρρενες αὐτῶ) πάντας τε ὅσους ἤδεσαν ἐκείνου
 φίλους, διεχρήσαντο, σύροντές τε τὰ σώματα, καὶ
 πᾶσαν ὑβριν ἐρυβείσαντες. Τέλος, λελωβη-
 μένης εἰς τὰς ὀχετὰς ἐρρίψαν φέροντες. Τοίστε
 μὲν δὴ τέλει Κλεάνδρος τε καὶ οἱ ἄλλοι αὐτὸν ἐ-
 χήσαντο, φιλοτιμισαμένης (ὡς αὐτὸς εἶποι)
 τῆς ἀνθρώπινης φύσεως, ἐν οὐκ εἰδείξαι, ὅτι ἐκ
 τῆς ἐχάτης ὀτελείας εἰς τὸ μέγιστον ὑψὺς ἀ-
 ραι, καὶ πάλιν τὸν ἀρθεύτα ρίψαι ὀλίγη καὶ ἀ-

νέλπιτος δυνάται τύχης ῥοπή. Ὁ δὲ Κάμμοδος,
 δεδιώς μὲν τὴν τῶν δήμων κίνησιν, μή τι καὶ πρὸς
 αὐτὴν νεωτερίσειεν, ἅμοις δὲ παρορμησάτων αὐ-
 τὸν τῶν αἰκείων, κατελθὼν ἐς τὸ ἄστυ, μετὰ πά-
 σης εὐφημίας τε καὶ ἀδραπομπῆς τῶν δήμων ὑπο-
 δεχθεὶς, εἰς τὴν βασιλείον ἐπανῆλθεν αὐλῷ.
 Πειραθεὶς δὲ τοσούτων κινδύων, ἀπίσως πορο-
 σεφέρετο πᾶσιν, ἀφειδῶς τε φονδύων, καὶ πάσαις
 θαβολαῖς φράδίως πισδύων, μὴ δέ τινα ποροσιέ-
 μμος τῶν λόγων ἀξίων, ἀλλὰ τῆς μὲν πρὸς τὰ
 καλά σπουδῆς ἀπήγαγεν ἑαυτὸν. ἐδεδούλωντο δὲ
 πᾶσαν αὐτὴν τὴν ψυχὴν, νύκτωρ τε καὶ μετὰ ἡμέ-
 ραν ἐπάλληλοι, καὶ ἀκόλαστοι σώματος ἠδοναί.
 Καὶ σώφρων μὲν πᾶς, καὶ παιδείας καὶ μετρίως
 μεμνημένος, τῆς αὐλῆς ὡς ἐπίβουλος ἐδιώκετο.
 Γελωτοποιοὶ δὲ καὶ τῶν αἰχρίων ὑποκρίται, εἶ-
 χον αὐτὸν ὑποχείριον. Ἀρμάτων τελωιοχείας, καὶ
 θηρίων ἕξ ἀντιστάσεως μάχας ἐπαιδύετο, τῶν
 μὲν κολάκων εἰς ἀνδρείας δόξαν αὐτὰ ὑμνέν-
 των, τῶν δὲ ἀπορεπέστερον μετιόντος ἢ βασιλεῖ.
 σώφρονι ἤρμοζεν.

Κ Ε Φ Α Λ Λ Ι Ο Ν Ι Γ.

Εγγύοντο δέ τινες κατ' ἐκεῖνα, καιρῶν καὶ διοση-
 μίαι. Ἀσέρες γὰρ ἡμέτεροι συνεχῶς ἐβλέπον-
 το, ἕτεροί τε εἰς μήκος κεχαλασμένοι, ὡς ἐν
 μέ-